

THEMAPAGINA

HERINRICHTING

DRIELANDENPUNT VAALS

Het is zeker niet de eerste keer dat er plannen zijn om het Drielandenpunt anders in te richten, maar dit keer lijken alle partijen wel overtuigd van de noodzaak. Voor de nieuwste plannen is met name de geschiedenis van de Vaalserberg onder de loep genomen. Zo werd 'ontdekt' dat het hoogste punt van Nederland niet echt het hoogste punt van Nederland is, maar ook dat er iets niet helemaal klopt met de drie grensstenen op de Vaalserberg. Allemaal ingrediënten, schatten, waar Staatsbosbeheer als eigenaar van de Vaalserberg graag iets mee wil doen.

Tekst: Merel Visscher foto's: Johannes Timmermans en oude briefkaarten

De dans om de drie stenen

De steen die het 'hoogste punt van Nederland' aanduidt, staat zo'n vijftig meter verkeerd. Maar twee grensstenen staan ook al niet op de juiste plek.

De drie Wereldbekende Grenzenstenen zou vervangen deze eene geknaagd wordt aan de historie door sommige polititie! door Vaalsenaars vlug gereclameerd Verschillende Autoriteiten getelegegrafeerd; Waarom ook niet, zoo wordt gezegd ze zijn er zeer sterk aan gehecht en weldra zijn ze weer verrezen Zoo Vaals een grooten dienst bewezen!

Nee, in Vaals waren ze bepaald niet blij toen in 1922 de twee stenen en de gietijzeren paal bij het Drielandenpunt werden weggehaald. Het Kadaster in Roermond vond dat dat niet kon, drie palen op een grens. Regels zijn regels. De gietijzeren paal werd vervangen door één grenssteen. Het Drielandenpunt was in die tijd echter al een bescheiden toeristische attractie, dus er kwam protest. De drie grenscommissarissen die de stenen lieten verwijderen, hadden deze echter overgedragen aan de stad Aken. Die wilde ze al in 1924 teruggeven, maar het duurde tot 1927 tot dit officieel was geregeld. Om verder gedoe te voorkomen werden ze zo'n dertig meter

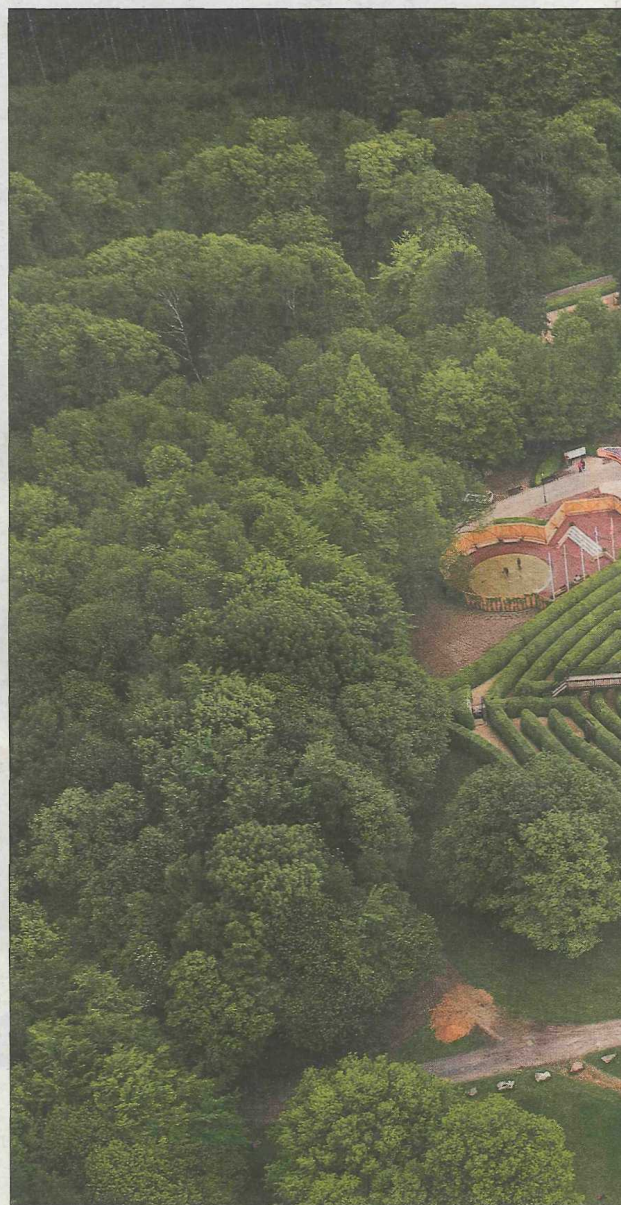
landinwaarts gezet, met een gietijzeren kruis erbij. Daarbij verhuisde ook de dakvormige steen met 'Hoogste punt van Nederland' mee van het echte Drielandenpunt. De plaatselijke VVV zette er nog een steen bij, met het jaartal 1928 erin gegraveerd en in dat jaar werd het monument 'de drie stenen' feestelijk onthuld. Tijdens latere opknappen zijn de stenen nog wel eens verplaatst. In 1977 werden ze nog vijftien meter verder landinwaarts gezet en in 1984 werd een verhoging geplaatst. De 'drie stenen' hebben dus geen enkele status als grensaanduiding meer, maar voor de Vaalsenaar ligt dit wel gevoelig. Niet alleen voor de Vaalsenaar trouwens: in 1995 wilde het gemeentebestuur de stenen in verband met een reconstructie ergens anders plaatsen, maar daartegen kwam fel verzet vanuit buurgemeente Plombières en heemkundevereniging Sankt Tolbert. *Los oos dreej steng jeverles mit rowl*, zo luidde de noodkreet. Puntje bij paaltje blijft alles gewoon staan. Het liefst wil Staatsbosbeheer de steen die het hoogste punt aanduidt verhuizen naar de plek waar Nederland volgens hoogtemetingen inderdaad 322,5 meter hoog is. Ook de plek waar het echte Drielandenpunt is, zou duidelijker moeten zijn voor de toerist. Dat verplaatsen gaat niet zomaar, eerst moet bij het Kadaster worden bekeken wie het eigendomsrecht heeft en of het wel verplaatst kan worden. Want ook al staan de *dreej steng* en het hoogste punt op de verkeerde plaats, samen zijn ze wel een monument.

De magische schatten van de berg

Op de foto is een stuk grond te zien, met een rij lange tegels die een lijn trekken door een stuk grond waar zo te zien heel nodig onkruid moet worden gewied. Wat zou dit moeten voorstellen, vraagt directeur Frank Meijer van MTD Landschapsarchitecten uit Den Bosch. Geen idee, een goot wellicht? „Kijk, dat bedoel ik dus”, zegt Meijer. „Wat je hier op de foto ziet, is de markering van de grens op het Drielandenpunt.” Je moet het maar net weten.

De landschapsarchitect mocht eens met een frisse blik kijken naar het Drielandenpunt, om te zien wat er qua infrastructuur het beste verbeterd kon worden op de Vaalserberg. Nou ja, frisse blik: „Ik ben natuurlijk als kind ook op het Drielandenpunt geweest, wie niet? Voor onze Nederlandse schaal is het een bijzondere plek: je kunt binnen onze landsgrenzen niet hoger komen. Zeker voor kinderen is het er magisch. Ik fietste twintig keer om de grensmaal heen en dan was ik in zestig landen geweest. Het is net zo'n wonderlijke plek als Artis, waar je vreemde dieren kunt zien. Of Madurodam, waar allemaal kleine gebouwtjes staan. Je moet er een keer zijn geweest.” De kunst is om die magie weer terug te krijgen op de Vaalserberg. Een toverstaf is hiervoor niet nodig, het is niet zo heel moeilijk. Meijer: „Je hoeft alleen maar terug te gaan in de geschiedenis van dit grensgebied. Deze is in de loop der jaren wat ondergesneeuwd door het pretgehalte op de berg. Niets mis mee hoor, maar er moet weer wat evenwicht in komen. Want er ligt daar letterlijk een schat aan historie. Bijvoorbeeld: wist je dat er niet ver van het Drielandenpunt een eeuwenoude grafheuvel ligt? Niet vindbaar voor wie het niet weet. Ook vind je er nog oude loopgraven en het stikt er van de grenspalen die het drielandenpunt, dat ooit een vierlandpunt was, markeren.”

En zo liggen er wel meer verborgen schatten, die voor de argeloze toerist niet eenvoudig te vinden zijn. Zij verdwalen in het woud van verschillende bordjes. „Her'voelt nu als een onrustige goot” vindt Meijer.

Ook buiten het labrynt weten toeristen niet altijd de weg goed te vinden

Wat de routes betreft willen de landschapsarchitect en Staatsbosbeheer hetzelfde: uitgummen en op nieuw beginnen. Een van de grootste wensen, ook van de gemeente Vaals, is de grenzen uitlichten. Dus op die onopvallende 'goot' komt een wandelpad, exact op de grens.

Zodat je met je ene been in Nederland en je andere been in België of Duitsland kan wandelen. Dit pad loopt van het kleine wachthuisje aan de Akenerstraat in Vaals helemaal tot aan de drie grensstenen. Deze paden zouden ook de voorbije jaren langs de grensstenen,

op het Drielandenpunt.

landen moeten verbinden. De toegangsweg vanuit Nederland, die via haarspeldbochten de berg op gaat, moet vooral zo blijven zoals deze is. Dat draagt alleen maar bij aan de magie van de Vaalserberg. De weg vanuit België daarentegen loopt pal langs de grenssteen,

waardoor je bijna van je sokken wordt gereden als je daar staat. Dit gedeelte rustiger, parkachtiger en autovrij maken zonder de aangesloten horecabedrijven daarmee te deprimeren, is mogelijk aldus de landschapsarchitect. Ook vrij eenvoudig te realiseren door de rijtus bovenop

de berg om te leggen. De linkerweg van de lus vervalst, je rijdt na de eerste twee parkeerplaatsen rechts om de parkeerplaatsen heen. Hier is nu een weide. De grensweg wordt zo verlegd dat deze niet meer pal langs het Drielandenpunt leidt. Overigens gaat dat in goed overleg

met grensgemeenten Plombières en Aken, stelt projectleider Guus Verhorst van Staatsbosbeheer. „Ook de burgemeester van Aken hecht veel belang aan de inrichting van het Drielandenpunt. Vandaar dat we nu ook kijken of we de toegang vanuit Duitsland kunnen ver-

“ Het Drielandenpunt is een AA-locatie. Iedereen wil hier zitten.

Guus Verhorst, Staatsbosbeheer

beteren. Dit zou kunnen door de Lutcherstrasse door te trekken.” Over een ding is iedereen het in ieder geval eens: het moet geen kermis worden op de berg. Integendeel, door de nieuwe 'plattegrond' moet het juist rustiger worden en moet je als nieuwe bezoeker meteen weten waar alles te vinden is. Toch willen zowel de gemeente Vaals als Staatsbosbeheer een nieuw initiatief op de Vaalserberg, iets dat past in de strategie van Staatsbosbeheer. Guus Verhorst: „Het moet niet een toko worden zoals die er al staat. Wij denken aan iets museaals, iets sportiefs misschien. Het liefst iets met een verblijfsfunctie. Nu kun je om vijf uur 's middags vaak een kanon afschieten op de Vaalserberg, zo rustig is het er. Als er een hotel is, heb je ook in de avonden wat reuring.” Ook de nieuwe ondernemer moet niet met een heel circus willen neerstrijken. „Wij zoeken iemand die de plek netjes kan inbedden in het landschap, iemand die het snapt.”

Zijn deze ondernemers wel te vinden in het huidige economische klimaat? En zo niet, is er dan wel genoeg geld voor een andere indeling van paden en wegen? „We gaan hiervoor met de provincie en gemeente op zoek naar fondsen en subsidies”, zegt Verhorst. „Met het vinden van een nieuwe exploitant zijn we er niet, dus voor ons staat dat hier los van. En die ondernemer vinden we, daar ben ik van overtuigd. Sterker nog: ze staan in de rij. Het Drielandenpunt is een AA-locatie. Iedereen wil hier zitten.”

